

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในโลกปัจจุบัน ทำให้คอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในสังคมเพิ่มมากขึ้นแทบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านอุตสาหกรรม การค้า การศึกษา การสื่อสาร และทางด้านอื่นๆ อีกมากมาย ทำให้ชีวิตของคนในปัจจุบันต้องมีความเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้คอมพิวเตอร์โดยตรง หรือมีความเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ทางอ้อม อย่างเช่นเมื่อไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ทางห้างจะใช้คอมพิวเตอร์ในการคิดเงิน ออกใบเสร็จ รวมถึงอาจจะตัดยอดสินค้าคงเหลือไปด้วยในคราวเดียวกัน หรือแม้แต่ในส่วนราชการต่างๆ ที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เช่นการออกบัตรประชาชนโดยใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งได้บัตรทันทีไม่ต้องเสียเวลาในการออกบัตรนานเป็นเดือนเหมือนระบบเก่า ทำให้การดำเนินชีวิตในสังคมโดยเฉพาะในเมืองใหญ่แทบจะไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากคอมพิวเตอร์ได้เลย

ทางด้านการสื่อสาร คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทกับการสื่อสารเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลางของช่องทางการสื่อสารแบบเครือข่ายที่เรียกว่า "อินเทอร์เน็ต" อินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นเครือข่ายการสื่อสารที่รวบรวมข้อมูลต่างๆ ไว้มากมายให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้าไปค้นหาข้อมูลได้ตามต้องการผ่านทางเว็บไซต์ (Website) และการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer Mediated Communication) ซึ่งการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์นี้สามารถแบ่งได้หลายระดับตามระดับของการสื่อสาร (Level of communication) คือ

1. Intrapersonal Communication
2. Interpersonal Communication
3. Group Communication
4. Mass Communication

ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถทำการสื่อสารได้ทั้งตั้งแต่ 2-3 คน จนกระทั่งถึงระดับมวลชนผ่านทางเว็บไซต์ต่างๆ โดยที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถเลือกได้ตามความต้องการ อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นมาเมื่อไม่นาน และได้มีการแผ่ขยายเป็นเครือข่ายครอบคลุมไปทั่วโลก

อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ Asian Institute of Technology (AIT) ได้เชื่อมต่อเครื่องมินิคอมพิวเตอร์เข้ารับส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์กับมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย โดยใช้สายโทรศัพท์ติดต่อรับส่งข้อมูลผ่านทางโมเด็ม (MODEM) ซึ่งทางออสเตรเลียเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการโทรทางไกลเข้ามา รับส่งข้อมูลกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ AIT วันละ 4 ครั้ง ผู้ใช้บริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ คืออาจารย์ในมหาวิทยาลัยทั้งสองแห่ง รวมถึงอาจารย์จากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในช่วงแรกนี้การรับส่งข้อมูลยังใช้วงจรโทรศัพท์เรียกติดต่อกันเป็นครั้งๆ ไม่มีการเชื่อมต่อกันตลอดเวลาผ่านคู่สาย หรือวงจรถ่ายอย่างในปัจจุบัน แต่ก็ยังเป็นช่องทางที่ทำให้การสื่อสารระหว่างมหาวิทยาลัยสะดวกเร็วขึ้น

ต่อมาในปี พ.ศ.2535 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เช่าวงจรถ่ายเชื่อมต่อรับส่งข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตแบบออนไลน์ (on-line) เป็นครั้งแรก โดยเชื่อมต่อเข้ากับเครือข่ายของอินเทอร์เน็ตที่ UUNET Technology ซึ่งทำหน้าที่เป็น Internet Service Provider (ISP) ในสหรัฐอเมริกา และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ หรือ NECTEC (National Electronics and Computer Technology Center) ก็ได้เชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ของสถาบันการศึกษาภายในประเทศ 6 แห่งเข้าด้วยกัน เพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตภายในประเทศอย่างสมบูรณ์แบบประกอบ ด้วยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย AIT มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ NECTEC มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยเรียกเครือข่ายนี้ว่า “ไทยสาร” (Thai Social/Scientific Academic and Research Network – Thai Sam) เป็นการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับการศึกษาและวิจัยโดยเฉพาะ นับเป็นจุดเริ่มของบริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยสถาบันการศึกษาทั้ง 6 แห่ง จะใช้คอมพิวเตอร์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นจุดสำหรับเชื่อมต่อรับส่งข้อมูลกับต่างประเทศเพียงจุดเดียว

หลังจากนั้นในปี พ.ศ.2536 เครือข่ายของไทยสารก็ได้ขยายขอบเขตบริการไปสู่สถาบันการศึกษาอีก 9 แห่ง และหน่วยงานรัฐบาล 4 แห่ง เมื่อมีผู้ใช้บริการมากขึ้น ทาง NECTEC จึงได้เพิ่มวงจรระหว่างประเทศขึ้นอีก 1 วงจร ทำให้มีวงจรเชื่อมต่อจากประเทศไทยเข้าสู่เครือข่ายของอินเทอร์เน็ตเพิ่มเป็น 2 วงจรเพื่อใช้สำรวจซึ่งกันและกันได้ และทำให้คุณภาพของการใช้อินเทอร์เน็ตดีขึ้นมาก ในปี พ.ศ.2537 ได้มีการขยายเครือข่ายอีกรวมเป็นการเชื่อมต่อทั้งสิ้น 27 หน่วยงาน แบ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษา 20 แห่ง และหน่วยงานราชการ 7 แห่ง ซึ่งมีการให้บริการอินเทอร์เน็ตสมบูรณ์แบบ

(ต้น ตันต์สุทธีวงศ์ สุพจน์ ปุณณชัยยะ และสุวัฒน์ ปุณณชัยยะ, 2539:37)

อย่างไรก็ตาม เครือข่ายของไทยสารนี้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อใช้ในการศึกษาและวิจัยเท่านั้น ซึ่งใช้กันภายในกลุ่มนักวิชาการไม่กี่ร้อยคน ไม่ได้เปิดให้บริการในเชิงธุรกิจกับบุคคลทั่วไป เนื่องจากไทยสารเป็นเครือข่ายที่ได้รับเงินสนับสนุนจากทางรัฐบาล และการเข้าวงจรระหว่างประเทศจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยนั้น มีเงื่อนไขว่าจะนำไปให้ผู้อื่นเช่าช่วง หรือเช่าใช้ บริการต่อไม่ได้ ดังนั้นบุคคลทั่วไปและบริษัทต่างๆ จะไม่สามารถเชื่อมต่อเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ต จากเครือข่ายไทยสารได้

เมื่อมีการเชื่อมต่อเครือข่ายกันเป็นจำนวนมาก บริษัทต่างๆ เริ่มมองเห็นประโยชน์จากการ ใช้อินเทอร์เน็ต และมีความต้องการใช้งานเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ การสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์ การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จึงเปิดให้สัมปทานกับบริษัทเอกชนที่สนใจดำเนินการให้บริการ อินเทอร์เน็ตแก่บุคคลทั่วไปตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2538 ซึ่งตามกฎหมายแล้ว ISP ทุกรายต้อง เป็นกิจการที่ลงทุนร่วมกับการสื่อสารแห่งประเทศไทย เริ่มจากศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประเทศไทย (Internet Thailand Service Center – ITSC หรือ Internet Thailand) เป็นแห่งแรก จนมาถึงปี พ.ศ.2543 มีบริษัทที่ได้รับอนุมัติแล้วจำนวน 18 ราย (www.nectec.or.th)

ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น มีการใช้งานหลายรูปแบบดังนี้

1.จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic mail: e-mail) เป็นการใช้งานพื้นฐานที่สามารถ สื่อสารโต้ตอบกันโดยการเขียนจดหมายส่งถึงผู้รับที่อยู่ภายในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2.การใช้โปรแกรมบนเครื่องคอมพิวเตอร์อื่น (Remote Login) เป็นการให้คำสั่งให้เครื่อง คอมพิวเตอร์ที่ตนใช้อยู่เชื่อมต่อการทำงานเข้ากับคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นบนเครือข่ายในระยะไกล ทำให้สามารถใช้งานคอมพิวเตอร์นั้นได้เหมือนเป็นคอมพิวเตอร์ของเราเอง

3.การโอนถ่ายแฟ้มข้อมูล (File transfers) เป็นการใช้งานเกี่ยวกับการโอนถ่ายแฟ้มข้อมูล ต่างๆ ที่มีอยู่บนเครือข่ายโดยไม่เสียค่าบริการ

4.การบริการค้นหาไฟล์และฐานข้อมูล (Document display) สามารถเรียกดูข้อมูลได้ทั้ง แบบที่เป็นข้อความ รูปภาพ และภาพเคลื่อนไหว(animation) พร้อมทั้งเสียงประกอบ

5.กลุ่มสนทนา (Chat) เป็นการพิมพ์ข้อความโต้ตอบกันภายในห้องสนทนา (chatroom) ทำให้สามารถสื่อสารกันได้ทั่วโลกแบบ on-line

อินเทอร์เน็ต เป็นช่องทางของสื่อชนิดใหม่ ที่ผู้ใช้ต้องทำการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เพราะเป็นสื่อที่มีเทคโนโลยีแตกต่างไปจากสื่อเดิมที่มีอยู่ ผู้ใช้ต้องมีทักษะและความรู้ความเข้าใจที่ เหมาะสมจึงจะสามารถใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกันกับเทคโนโลยีต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้น ผู้ใช้ต้องศึกษาก่อนทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ หรือโทรทัศน์

ในการที่จะใช้อินเตอร์เน็ตนั้น จำเป็นต้องมีทักษะที่สำคัญคือ ทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ นั่นคือจะต้องเข้าใจภาษาที่ใช้ในการสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์ ต้องรู้จักคำสั่งที่จะทำให้คอมพิวเตอร์ตอบสนองความต้องการได้ ซึ่งคอมพิวเตอร์ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมที่ถูกสร้างขึ้นมาอย่างเป็นระบบ ผู้ใช้ต้องเรียนรู้และใช้ให้เป็น สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ที่ต้องการใช้อินเตอร์เน็ตจะต้องสนใจศึกษาและฝึกฝนการใช้คอมพิวเตอร์ และเนื่องจากคอมพิวเตอร์เป็นนวัตกรรมที่เพิ่งเกิดขึ้น ทำให้มีประชากรจำนวนมากที่ไม่ได้เกิดร่วมยุคกับคอมพิวเตอร์ แต่ด้วยสภาพของสังคมในปัจจุบัน ทำให้ประชากรที่ไม่ได้เกิดในยุคคอมพิวเตอร์ต้องมีความเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ รวมถึงการใช้อินเตอร์เน็ต ซึ่งผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ที่ตัดสินใจจะใช้อินเตอร์เน็ตนี้ เป็นผู้ที่ได้ผ่านกระบวนการตัดสินใจที่จะยอมรับนวัตกรรมมาแล้ว ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรมคือคุณลักษณะของนวัตกรรม

Rogers and Shoemaker, 1971 ได้กล่าวว่า "คุณลักษณะของนวัตกรรมตามที่ยอมรับรู้สึกเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม แม้ว่านวัตกรรมจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์มาก แต่ถ้าบุคคลเห็นว่าไม่ดี ไม่มีประโยชน์ก็อาจจะปฏิเสธนวัตกรรมนั้น ความสลับซับซ้อนของนวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมนั้น ถ้านวัตกรรมใดง่ายต่อความเข้าใจหรือง่ายต่อการใช้นวัตกรรมนั้นก็ได้รับการยอมรับได้ง่าย" ซึ่งความสลับซับซ้อนของนวัตกรรม หมายถึงระดับความยากง่ายตามความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมายผู้รับนวัตกรรมในการที่จะนำนวัตกรรมไปใช้นวัตกรรมใดมีความสลับซับซ้อนยากต่อการเข้าใจและการใช้งาน นวัตกรรมนั้นก็ได้รับการยอมรับช้า

ชีวิตในสังคมปัจจุบันถูกเปลี่ยนแปลงไปมาก ความก้าวหน้าของคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ การสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนโลกาภิวัตน์ (Globalization) ได้ทำให้การดำรงชีวิตของมนุษย์แตกต่างจากชีวิตในอดีตไปอย่างมาก การที่จะปฏิเสธหรือเอาตัวออกห่างเทคโนโลยีเหล่านี้เพื่ออนุรักษ์ชีวิตแบบดั้งเดิมไว้ คงจะเป็นไปได้ยากขึ้นทุกที ผู้คนที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นคนรุ่นใด ถ้าต้องการทำอะไรจะดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างกลมกลืน จะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการดำเนินชีวิตในรูปแบบใหม่ที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์เป็นคนรุ่นหนึ่งในสังคมที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงของโลกเช่นกัน แต่การปรับตัวของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์น่าจะมีความแตกต่างจากผู้ที่เกิดในยุคคอมพิวเตอร์ เพราะผู้ที่เกิดในยุคคอมพิวเตอร์ย่อมมีความกลมกลืนกับเทคโนโลยีที่ตนเองเกิดมาร่วมสมัยมากกว่าผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ การทำความเข้าใจกับเทคโนโลยีใหม่ที่เกิดขึ้นอาจจะไม่ต้องใช้ความพยายามมากเท่าผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์

เด็กที่เกิดในยุคนี้บางคนมีโอกาสสัมผัสกับคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ยังไม่เข้าโรงเรียน จึงมีความคุ้นเคยกับคอมพิวเตอร์ เมื่อเติบโตขึ้นมาพร้อมกับคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์จึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่แทบจะขาดไม่ได้ ต่างกับผู้ที่เกิดและโตมาโดยไม่มีคอมพิวเตอร์ เมื่อสังคมได้ก้าวเข้าสู่ยุคสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทในสังคมมากขึ้น จึงทำให้ผู้ที่ไม่เคยสนใจคอมพิวเตอร์ ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนความเคยชินบางอย่างไป เพื่อมาใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีนี้ นอกจากเรื่องของวัยแล้ว ความสนใจที่จะศึกษาอินเตอร์เน็ตนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลด้วยว่าเป็นบุคคลที่พร้อมจะเปิดรับสื่อสมัยใหม่ มีความต้องการและความจำเป็นในการใช้หรือไม่อย่างไร

อายุเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในการวิเคราะห์ผู้รับสาร เพราะแบบแผนความคิดภูมิหลังและประสบการณ์ของแต่ละคนนั้น มักถูกกำหนดมาจากสภาพสังคมในช่วงเวลานั้นๆ เรื่องของอายุจึงสามารถจะช่วยบ่งชี้ได้ว่า เป็นคนรุ่นใด (generation) โดยที่ในแต่ละช่วงเวลานั้นสภาพแวดล้อมระดับกว้างของสังคมจะแตกต่างกันไป ในแง่นี้ อายุของแต่ละคนที่เป็นตัวแปรระดับจุลภาคจะถูกพิจารณาโดยมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของสังคมซึ่งเป็นตัวแปรระดับมหภาค และการที่เราสามารถใช้อายุเป็นตัวแปรหนึ่งในการจัดกลุ่มของผู้รับสารก็เนื่องมาจากความเชื่อว่าคนในอายุรุ่นราวคราวเดียวกันจะผ่านประสบการณ์ทางสังคมที่คล้ายคลึงกัน แต่เรื่องของอายุไม่ได้เป็นสิ่งสำคัญในการจำกัดการเรียนรู้ของคน การที่เด็กมีความต้องการเรียนรู้มากกว่าผู้ใหญ่ นั้นเนื่องมาจากเด็กเพิ่งเติบโตขึ้นมา มีอีกหลายสิ่งหลายอย่างที่ยังไม่รู้และไม่เคยสัมผัส ธรรมชาติจึงสร้างให้เด็กมีความอยากรู้อยากลอง ผู้ใหญ่ซึ่งผ่านโลกมามากกว่ามีประสบการณ์มากกว่า และได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมาย ทำให้ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มีน้อยกว่าเด็ก แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ใหญ่จะไม่ต้องการการเรียนรู้อีกแล้ว

ในเรื่องของการใช้อินเตอร์เน็ตนั้น จำเป็นต้องมีทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งต้องการการเรียนรู้และฝึกฝนการใช้งาน ผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ที่มีพื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์อยู่แล้วสามารถศึกษาการใช้อินเตอร์เน็ตเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง แต่สำหรับผู้ที่ไม่เคยมีพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์มาก่อนเลย จะต้องอาศัยการศึกษาจากผู้ที่มีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งการเริ่มต้นของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ในการเข้ามาใช้อินเตอร์เน็ตนั้น มักประสบปัญหามากกว่าเด็กและวัยรุ่น แหล่งที่เปิดอบรมในเรื่องคอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ตมักจะกำหนดหลักสูตรไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ ในปัจจุบันพบว่ามีเพียงแห่งเดียวที่เปิดสอนอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะนั่นคือ ชมรมอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้สูงอายุ "OPPY Club (Old People Playing Young)" เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2542 เป็นชมรมที่ตั้งขึ้น

เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปได้เรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสในการเข้าไปเรียนรู้การใช้สื่อชนิดนี้มากขึ้น

เหตุผลในการกำหนดเกณฑ์ของชมรมว่าจะต้องมีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีดังนี้

1. บุคคลอายุขนาดนี้ไม่เคยรู้จัก และสัมผัสกับอินเทอร์เน็ตมาก่อน ดังนั้นอินเทอร์เน็ตจะเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ และอยากที่จะเรียนรู้

2. บุคคลวัยนี้ยังอยู่ในช่วงของวัยทำงาน ดังนั้นสังคมรอบๆ ตัวในการทำงานยังใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการทำงานอยู่ ดังนั้นผู้เรียนก็ยังสามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงานได้ อีกประการหนึ่งคือเมื่อได้ใช้งานมีการติดต่อกันไปมาทำให้ผู้ใช้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย (มีแรงจูงใจ)

3. เมื่อเข้าสู่ในวัยเกษียณก็ยังมีบุคคลที่ติดต่อกันอยู่จากการทำงาน ทำให้การใช้เวลาว่างของผู้สูงอายุไม่เกิดความเบื่อหน่าย

(ข้อมูลจาก ชนัญญา ผู้ดูแลโครงการ OPPY บริษัท ลีอกซเล็ย อินฟอร์เมชัน จำกัด, 2544)

จากเหตุผลในการกำหนดเกณฑ์ของชมรม สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ชมรมได้มองความต้องการ (Needs) ของกลุ่มเป้าหมาย เป็น 3 ประเภท คือ มีความอยากรู้อยากเห็น มีความจำเป็น และ ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

คุณหญิงชัชวีร์ จาติกวณิช วัย 72 ปี ผู้ก่อตั้งชมรม OPPY Club ได้กล่าวไว้ว่า

“ความแก่ไม่ได้อยู่ที่ตัวเลข แต่อยู่ที่ความรู้สึกและทัศนคติ อย่าปิดกั้นตัวเองด้วยตัวเลขของอายุ อย่าปฏิเสธที่จะทดลองสิ่งใหม่ๆ ไม่ควรบอกว่าฉันแก่แล้วทำไม่ได้ เมื่อคุณเปิดใจตัวเองให้กว้างแล้วคุณจะพบว่า คอมพิวเตอร์นั้นคือสิ่งใหม่ที่จะช่วยเติมชีวิตของคุณให้เต็ม และยังคงความรู้สึกแก่ได้อีกด้วย” (คุณหญิงชัชวีร์ จาติกวณิช, 2543)

อย่างไรก็ตามความต้องการในการใช้อินเทอร์เน็ตนี้คาดว่าจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้เกิดในยุคคอมพิวเตอร์ด้วย คนกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไปนี้ เป็นกลุ่มคนที่กำลังมีบทบาทสำคัญในสังคม เป็นกลุ่มที่อยู่ในระดับบริหาร ซึ่งอาจมีความจำเป็นในการใช้อินเทอร์เน็ต เช่น การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในการทำงาน การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการลดช่องว่างของการสื่อสารระหว่างวัย เช่น การสื่อสารกับลูกหลานผ่านทางอินเทอร์เน็ต จึงเป็นที่น่าศึกษาถึงความต้องการที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายนี้เกิดแรงจูงใจในการเข้ามาใช้อินเทอร์เน็ต รวมถึงวิธีการเรียนรู้การใช้อินเทอร์เน็ต การปรับตัว พฤติกรรมการใช้ ปัญหา และอุปสรรคที่พบในการใช้อินเทอร์เน็ต

ปัญหานำวิจัย

1. อะไรคือความต้องการ(Needs)ที่ทำให้ผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์เกิดแรงจูงใจ (Motivation) ในการเข้ามาใช้อินเตอร์เน็ต
2. พฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์เป็นอย่างไร พบปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาความต้องการที่ทำให้ผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์เกิดแรงจูงใจในการเข้ามาใช้อินเตอร์เน็ต
2. เพื่อศึกษาการใช้อินเตอร์เน็ต รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบในการใช้อินเตอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์

ข้อสันนิษฐาน

1. ผู้เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเตอร์เน็ตเนื่องจากมีความจำเป็น หรือเป็นประโยชน์ต่อตนเอง การงาน และสังคม เป็นการใช้อย่างมีเป้าหมาย
2. การเรียนรู้ศึกษาการใช้อินเตอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์เป็นแบบก้าวกระโดด ทำให้ต้องมีการปรับตัวให้พ้นจากปัญหาและอุปสรรคต่างๆ
3. ความต้องการและแรงจูงใจ มีผลต่อพฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความต้องการและแรงจูงใจของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ที่ทำให้เข้ามาใช้อินเตอร์เน็ต
2. ทราบถึงสิ่งที่ผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ต้องการจากอินเตอร์เน็ต เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้มีผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ใช้การสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์กันมากขึ้น
3. ทำให้ผู้ใช้อินเตอร์เน็ตสามารถใช้ช่องทางการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงแรงจูงใจ ความต้องการ ปัญหาและอุปสรรคของการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ โดยอาศัยแนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ และการวิเคราะห์ผู้รับสาร เป็นกรอบในการวิจัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ - ผู้ที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป ที่มีหลากหลายในเรื่องเพศ การศึกษา และลักษณะงาน โดยมีจุดร่วมอยู่ที่การใช้อินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ต - ช่องทางการสื่อสารสมัยใหม่ที่สามารถทำหน้าที่ได้หลากหลายรับส่งได้ทั้ง ภาพ เสียง และข้อความ และสามารถสื่อสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว

แรงจูงใจ (Motivation) - ประโยชน์และคุณค่าที่ผู้ใช้คาดว่าจะได้รับจากการใช้อินเทอร์เน็ต

ความต้องการ (Needs) - ประโยชน์และคุณค่าที่ผู้ใช้ปรารถนาจะได้รับจากการใช้อินเทอร์เน็ต